

СЕРДАЛО

евет

Советски Союзу Коммунистически парте Нохч-Палгай областной Грозненски городской комитетий а Нохч-Палгай АССР-а Лакхехарча Совет а орган

Кипранди

29

НОВАБРЬ

1959 шу

№ 96 (2408)

Мах 20 коп.

Лавттанна гонахьа 8 эзар го баккхар

1959 шера 27 ноябрь Москови ханах 15 сахьат долаш советски нхолоагича искусствени спутнико Лавттанна гонахьа 8 эзарлаа бола го баккхарбо.

561 дийнехь-бус наьтца йодаш советски нхолоагича спутнико 360 миллион километр гаргга никь баб.

1957 шера 4 октябры советски наха дунен тла эггара хьалха урагьт-

хитача спутникал 6-зеи советски нхолоагича спутникал 3,4-зеи дукхагича хьалхьа советски нхолоагича спутнико хланзалехь а.

Ше ланьхача хана чухь Лавттан Советски нхолоагича искусствени спутника координатонни вычислительни центро советски зембоанхьа станцешка 47,5 эзари дозал девхарча мехкий пункташка 38 эзар совгем целеуказанеш (эфемеридаш)

еннай. Цу хана чухь цун передатчикгара хьа а нхьамай хьама а хьемаб 120 эзар цо баьча хоамега. Цу хана чухь «Маян» яхача цун передатчикгара 120 эзар гаргга хоамин 34 эзар совгем оптически хоамин хьа а нхьамай, царга хьама а хьемаб. Советски нхолоагича спутнико беча наьтца радиотехнически оптически земаш длахо а доахаш да. (ТАСС).

Халкьа боахаме электрически энерги кхом беш длаахийтарах

партийни, советски, боахама, профсоюзни, комсомольски организовадешка а промышленноста предприятий, транспорта, стройкай, колхозий, совхозий, Илма-тохкамен проектни а институтий, конструкторски бюрой, культурно-бытовой учрежденей, совнархозий, министерствай, ведомствай кьахьегамхошка а яздаь

Советски Союзу Коммунистически парте Центральни Комитета письмо

Новкостий!

ВорхI шера план кхоачашгьара лоархIа-мерга дола гулаках да халкьа боахама электрификаци елга ларде а долаш, хаданза технически прогресс яр. Электрификаци дукхагIа шер ца йича чакхдакха йиш яд длахо йодача хана а комплексни механизаци автоматизаци елга а кьахьегаме овсарал дикха лакхьелга а. Вай сийлахь-вокхча баьча а хьехархо а хиннача В. И. Ленина керда общественни строй котьгIа боккхача лоархIамера гулаках лархIад электрификаци елгах. Цо яхьад: «Коммунизм хул Советски йаьдал эттчен берригача мехка электрификаци йтчен».

Еза-йоккха индустри дукхагIа дерла-йоаларча Коммунистически парте хаданза йоакхо яр баьхан долаш СССР-е йиллача низ болча энергетически базо йиш хулийт халкьа боахама дерригача доакшошка кьахьегаме электричестваца дикагIа кийчбе а цун овсарал лакхье а, баьча наха эшаш йола электроэнергии дукхагIа хилийта а.

Электроэнергии яккхара гулаакха Европ-е хьалхарча моттиген дунен тла шоллагIа-ча моттиген баьннаб вай мохк хланзале а. Хланз СССР-е йоакхаш йола электрически энерги Англен Малхбузехарча Германей шиннахь а йоакхачул дукхагIа я. Вай промышленноста сикха дегIагоагIа латт электрометаллургии электрохимии сання йола электромери производстваш, оалача цийдеш хинна металл индукционни электричестваца цийду, хьалха-гIа еш хинна механически обработка хланз электричестваца ю. Шерра юкье-йоалаялй электроварка. Транспорте йанарча уваш хинна дукь хланз дукхагIа электричестваца уваш да.

Берригача мехка электрификаци ярах йола сийлахь-вокхача Ленин идея кхоачашь йолаеннай хланз Советски Союз. ВорхI шерарча плана тIа оттадаьд электростанций низ шозачул дукхагIа тIа-хилга а шера 500—520 миллиард киловатт-сахьатгача кхоачаш электроэнергии дукхагIа йоакхилга а. Длахо йодача хана промышленноста электрификаци яра цхьана электрификаци ергьа 20 эзар километр длаьха долча машинакьашта а, хIаьта шитта ерригача совхозаштен, колхозаштен, болхой поселкаштен а. Миллионаш бола советски нах тIагIа кьахьегам боаж из программа кхоачашгьар дукха. Цу тайпара длахо а тоаьургдолаш да халкьа боахама дерригача доакшош а городашкен юрташкен баха нах а электричестваца йалашбелга.

ТIа-тIа дукхагIа эшаш йолча электро-энергетика мохк бизза йалашбара динза даргдоацаш да энергетически мощносташ шерьяра цхьана электрификаци дегIа-йоаларча дIабахийтача кьахьегаме а рузкьах а мамотта дукхагIа пайда эьилга. Промышленноста, машинакьаштен городийн транспорте, коммунально-бытовой предприятия, промышленни общественни зданшца, уличашка, майдашка, нах баьча ценошка сердало телача хIара киловатт-сахьатгача нийса пайда эьилга вIаштIехьадикха деза. Халкьа боахаме а наха эшача гулаакхашка а электроэнергии кхом беш длаахийтара гулаках нийса вIаштIагIа дIабахийтача пачахьалхкен лоархIам болаш дола докха декхар хила дезаш да.

Фу хул вай мехка цьа процент электрически энерги кхойича? Цунах хул шера 2,6 миллиард киловатт-сахьат электро-энергии кхоелга. Иззал энерги яккхара цьа миллион тонн гаргга йIайха тов йола дика кIор дIаухийт тепловой электростан-

цеша. Нагахьа сання кхоь из электрически энерги гулаакха эшача дIаахийтача, цун новкосталца 130 миллион тонн кIор баккха, е 40 миллион тонн мехкадIа дикха, лоабатах 125 эзар тонн алюминий дикха йиш хургьар.

Дукха моттигаш я электрически энерги совнархозашен предприятий коллективашей докхий пайдаш даь. Ленинградера Кировски заводе, «Электросталь» яхача Москови областера заводе, Запорожски образивни заводе 1959 шера хьалхарча ялх бетта производства технологи эргакьа тоаярах, оборудованега нийса болх байтарах, зехьа йовш йола энерги лоярах 23 миллион киловатт-сахьат гаргга электроэнергии кхоьй. Южно-Уральски машинакьа тIарча болхшоша электропоездаш лертIа лелар баьхан долаш цу юкьа 35,5 миллион киловатт-сахьат электроэнергии кхоьй.

ХIаьта а СССР Центральни Комитета ховш да электрически энергех кхом беш пайда эьара гулаакха дукхача моттигашка йоагIаца тайпара терко еш ца хилар. Совнархозий, министерствай, ведомствай дукхача предприятия кхом боацаш йоаь электроэнергии, дукха дIаухийт из ца эшача гулаакхашка.

Кьетаде дезаш да, ухк тIехьарча хана боахаме, партийни, советски, профсоюзни, комсомольски организовадеша электрически энерги кхоьра тIехьа лоаттаб кьовсам мелбайлийт хилар. Ухк тIехьарча шерашка халкьа боахам электро-энергетика дикагIа йалашбеш хилар баьхан долаш харцакьа а бакьахьа а электрически энерги йовш хилар теркал ца деш а из моттигаш а ба кьаьбола болхой. Цар лархIад электроэнергии зехьа йоаьр — пайда боацача гулаакха кIор, мехкадIаьт, газ йоаьгар долга.

Цьаькьа дича а магийта йиш йолаш даь, технологически режимаш кхоачаш ца яр а, оборудованега кьаье бизза болх ца хилийтар а, из яьсса кьестаяр а, агрегаташи установкаши, кьаьстта а коммунакашени вIаштIехьа ца хилийтар а, промышленноста транспортне пайда боацача гулаакхашка электрически энерги дIаахийтар а баьхан долаш зехьа йоаьш йола электрически энерги 11 миллиард киловатт-сахьатгача дIааькоачаш хилар. Вешга аьлча, доацача гулаакха йоаьш йола электроэнергии В. И. Ленин цIарах йола Болжски ГЭС сання йолча йоккхача электростанце шера йоккхар мисел я.

Челябински совнархоза чуйоагIаца Уральски автомобильни заводе электро-термически производствеш шера миллион киловатт-сахьат гаргга электроэнергии совнагIа йоаь. Цига даим тIехьа металл лоаладара йола технологи, электропиш-каша мелбу болх а хилийтац, технически гулаакхашта уж во а лелая. Уж тайпа гулаакхаш долаш моттигаш дукхача кьаьча совнархозий предприятия а хилар баьхан долаш электропишкашка болх беча хана хIара шера 2 миллиард киловатт-сахьатгача кхоачаш электроэнергии йоаь совнагIа.

«Тулауголь» яхача комбината шахташца шой ханнахьа яьсса вагонаш хьа ца увттар мар хьа баьхан долаш элашара цIаькьа бункерашкен вагонашкен кIор чубокаш зехьа 4 миллион киловатт-сахьат совгIа электроэнергии йоаь цхьан квартал.

Дукхача предприятия тIехьаьнна дукха электроэнергии йоаь толадаь фо доаккеш. Царех я 25—30 процент толадаь фо доаккеш йола Кемеровски совнархоза «Кузбассэлектромотор» ях завод, Харьковский тракторни завод.

Дукха электроэнергии йоаь электростан-цеша шойа производствени гулаакхашта а. 1958 шера тепловой электростанцеша шойа гулаакхашта шойаш хьаьоакхачох 8 процент гаргга электроэнергии йоаьй, хIаьта Рижски, Дорогобуьски, цьа-йолча кьаьчари 12—13 процент йоаьй.

Электросетевой боахам дегIабара гула-кха тIехьаьсса хилар а цо беча балха юкье цIенхашта кхоачамбоацараш хилар а баьхан долаш сеташка совнагIа йовш йола электроэнергии шера 1 миллиард киловатт-сахьатгача дIааькоаь. Нормал дук-кха а совнагIа электроэнергии йоаь электрорепарачай линешка, кьаьстта а Ростовски, Калининградски, Одесски, цьа-йолча кьаьча энергосистемай распределе-тельни электрически сеташка. Дукхача

предприятий чухьара электросеташ тоаь ца хилар баьхан долаш а цу тайпара дукха электроэнергии йоаь.

Сердало телара гулаакхаш дIаухийташ йолча электрически энергех нийса эий пайда?

Специалиста дача лоархIамех электрически сердало телача устройстваша совнагIа дIаухийташ йола электроэнергии шера 7 миллиард киловатт-сахьат совгIа хул. Из хул, электрически сердало телаш йола керда схемаш вай ца леландь, светил-нишак во леландь, сердало дукьовла-ча моттигий а сердалон технически арма-тура а технически боарам лоа боландь электрически низ кIезиьагIа кьаьуьзаш йо-ла газоразрядни электролампах кхоачам хилал хьа ца юндаь, юкхера а, маякха сердалонах эца йиш йолаш бола пайда во эьандь. Аьлча кхоачам ба, цьаьйолча заводашкен фабрикашкен кораш, пенаш, тховнаш кIурзашен демашен диза хилар баьхан долаш кьыметтел дийнахьа а электрически сердалонах болх беш хилар.

Нийса лархIа йиш йолаш даь городской уличашка йоаьш йола электрически сердало из эшгара хьежжа нийс а еш ца йоа-гаш хилар, хIаьта совнагIа сердало йоа-гаш йола лампах дукха летар баьхан долаш бийсанна городаш тIа йоаьга цIараь форд сання латташ хилар а. Доацача гулаакха уж лампах йоаьш миллионаш киловатт-сахьат электроэнергии йоаь. Из да саго хьелаш дола кьа гулаакх доацаш дагар.

Социализм хьалхьеца массайолча эта-пашка Коммунистически парте йалаьмате боккха лоархIам баьб кьаьхьегаме, мате-риальни ахчани рузкьай хьурмат дара, халкьа рузкьай хьурмат ца деш, кхом ца беш, зехьа доадеш хилар вай общественни стройца тардала йиш йоаьца хIаьмаш да. Цудухьа тIехьатетта йиш йоаьш дола партийни, советски, боахаме, профсоюзни, комсомольски организовадеша декхар да халкьа боахама массадолча доа-кьовшка, кIара производстваша предприятия участкен, машинакьаштен городерчен транс-порте, гIишлош еча, нах баьча электри-чески энерги кхом беш дIаахийтар дукха тIагIа лоаттаб кьовсам шерра боаржа-белга, электроэнергии нийса дIаухийтилга йалашдара кьаьхьегамхой оарцагIаьохилга.

Из декхар нийса кьетадар цIоагIа лоар-хIам болаш да. Нийса дIаухийташ йола электроэнергии кIезиьге еза хилга даь дуваш даь. ВорхI шера плана тIа халкьа боахаме а лархIаца электрификацеша, производстваша дегIаьоаларча, кьаьхьегаме овсарал лакхьара тIа-тIа дукхагIа электроэнергии эш. Из энерги хулийтарг а я. Духьал хьан 1960 шера промышлен-носта электроэнергетика беш бола болх 8 процент тIаьхтаргбо.

ВорхI шера чухь дукха а дукхагIа кьа-ергьа вай халкьа культурно-бытовой гула-кхаш тоаьдгдолаш йола электрически радиотехнически прибораш а аппара-таш а. Мехкара киноустановкаш 118-120 эзарнега кхоачаш алсам яха а керда теле-визонни центри станцеша 100-нега кхоачаш хьалге а лархIад. ХьалхьагIа дIадахача ворхI шера ехкачул дукхагIа йоккхаргьа нахага: радиоприемнишак радиоланш — 1,8-зза, телевизора — 4,6-зза, холодильнишак — 5,8-зза, барз-кьаш дутта машинаш прибораш — 9,1-зза. Из баьхан долаш наха эшача гула-кхашка миллиард киловатт-сахьат дук-хагIа дIаьха эзаргьа электроэнергии.

Халкьа хьаштий йоакхо ю парте, цо низ кхоачар да а даьд дIахо дерг а да халкьа боахама а советски наха а эшача дукхача гулаакхашта шортта электро-энергии хилийтар, сикхагIа а массанахьа а из чакхьаькхара. Цьаьбаькьда, нийса а кхом беш а, бокьонца хьурмат деш а дIа-ахийта еза вай электроэнергии. ЙоагIаца тайпара порядок оттае эца промышленни предприятияш, гIишлош еча, транспорте электрически энергех пайда эьара, электро-энергии ца йоаьра эшар динза дарг-даь. Кьаьстта теркалде деза производ-ствеш технологически дисциплина нийса лелая, технологически энергетически оборудоване беш бола болх эггара пайда-негIа хургьобчла тайпара вIаштIехьаьк-кар, агрегаташ, электроустановкаш, осветительни устройстваш, коммуника-цеша вIаштIехьа хилийтар. Электрически энерги нийса дIаухийтаргIолаш берригача болхой бехтокхам кьа а лакхье беа.

Цьаьйолча совнархозашка продукце единичагача дукха электроэнергии дIаьохий-таш пачахьалхкена зенне дола гулаакх леладу. Масала, Горьковски совнархоза «Красное Сормово» яхача заводе кер-терча производствеша электроэнергии дIаахийта-ра норма 1958 шера хиннача удельни рас-ходеш 1959 хьалхарча ах шера 8 процент дукхагIа оттаьяр. Е а йоагIаш лакхьаь эрий-теш из норма? Хьалхарча ах шера заводе баьча балха йтогаша хьаьхьекхар из лакхье ца эшаш хинна хилар. Цу хана чухь 10 процент электроэнергии кхойир цо. Цу тайпара нормаш увттаро кхом боацаш, йоакхо ца еш халкьа рузкьа доаьдIаьт. Электроэнергии ца эшача дIа-ахийта йоаьргIолаш, кхом а беш дIа-ахийтаргIолаш нийса увттае еза нор-маш.

Электроэнергии пайда баргьобчла оагIо-рахьа дIаьохийташ докха хIама ду а лургда, де декхарийла а ба йлма-тохка-мен проектни институтий, электромаши-ностронейни, металлургически, химиче-ски промышленноста, кьхьдолча доакьой болхой. Хланзара технологически про-цессаш, йоккха овсарал йолаш а электро-энергии кIезиьа дIаьохийташ а йола маши-наш оборудовани, баьча наха эша электрически радиотехнически прибораш а аппараташ а, керде кьа а дика-гIа тоаьи йола изоляционни, светотех-нически, магнитни, кьхьйола материалаш производстваша чехкагIа юкьеахийта дек-харийла ба уж.

Термически хьисапе хьаь оатхалаш электроиндукционни наькьаца йоаьхилча, сопротивлене электрически пишкашка йоаь а еш, хIаьмаш хьаьрга йодачул шоз-анел а кIезиьагIа электроэнергии дIаьода. Автоматически сварка йича а шитта кIези-ьагIа дIаьода из кул-кара электро-сварка еш йодачул. Кислород юкье а доа-ладеш электрически пишкашка болат лоаьладеца электрически энерге удельни расход 5—10 процент кIезиьагIа хул кис-лород доаккхаш дIаьода электроэнергии а лоархIаш.

Шийла доллашешь болаташ яь магнито-проводаш йола силовой трансформато-раш, йоккха овсарле йолаш болх бу электродIаьтателаш юкьеьоаларо, царга болх байтача хана йовш дIаьохийта электр-оэнергии кIезиьгаро йиш хулийтаргьа шера 3 миллиард киловатт-сахьат электр-оэнергии кхоь. Электролизни промышлен-нени установкаш эшача механически выпрямителиш полупроводникови эле-менташ йолча выпрямителиш пайда эьара электроэнергетика расход 8—10 процент кIезиьго.

Лакха наьжени йола кIоарга вьовдаш юкьеьоалар, электрически наьжакьашта юкье трансформаторни подстанцеш дIа-уа нийсар, промышленноста электр-остановакш низ лакхьар—уж да сеташка йовш йола электроэнергии кIезиьгьара кер-тера наькьаш. Алха мехка электро-системай низа коэффициент 0,01 лакхIича хIара шера 500 миллион киловатт-сахьат совгIа электроэнергии кхоь йиш хургьа.

Сердала гулаакхашка электроэнергии пайданегIарча оагIорахьа дIаьохийтача боккха лоархIам болаш да цIоагIа кхом беш йола хIаьмаш юкьеьоалар, эггара хьалха люминесцентни лампах а йоала-еш. Уж лампах СССР-а хьаьй эггара хьалха. Цьаьбаькьда, цьаьбола промыш-ленноста хьалхье лелараш цу гулаакха йоакхо йоацаш хиларах, вайцига йала-мате цIоагIа мела дегIаьоагIа уж тайпа лампах по производстваш. ХIаьта накали-ване лампах ахаш хланзарча люминес-центни лампахца хийдача а шера 2,5 миллиард киловатт-сахьат электроэнергии кхоь йиш хургьар. Цул совгIа, из дича болх беш йола моттигаш шозанел тIех сийрдагIа яьха а хургьар. Цу гулаакхо новкостал дергдар кьаьхьегаме овсарле лакхье а балха хьал тоаде а. Иштта кхоь из электроэнергии текстильни про-мышленноста «Трехгорная мануфактура» яхар сання йолча йоккхийта бIаь пред-приятена шера болх бе тоьаргьар.

Электролампах еча предприятия болх-лой газоразрядни лампах по производ-стваш шерьяш уж дикагIа хьаьй Iе йиш яь. Накаливане лампах дикагIа хьаь декха-

рийла а ба уж. Цу лампах сердал 10 про-цент лакхIича кьа тIа а шера 1,5 милли-ард киловатт-сахьат электроэнергии кхоь йиш хургьа.

Партийни, профсоюзни, комсомольски организовадеш декхарийла я халкьа рузкьа кхом бара хьаьхье наха юкье хадан-за кьетама болх бе, тIаьгIертта кьовсам лоаттабе беза цар из доаьраца а электр-ически энерги дикагIа пайда баргьобчла наькьаца дIаахийтара тIехьа а.

ССКП Центральни Комитет динза даргдоацаш лерхI, электроэнергии дIаьохий-тача заводашка, фабрикашка, шах-ташк, электростанцешка, электросеташ-ка, транспорте, стройкашк, ерригача предприятияш дикагIа пайда баргьобчла оагIорахьа электрически энерги дIаахийта-лоаттабечка кьовсаме партийни боахаме организовадешта хаданза новкостал дергдола дикагIа болча коммунистехи ак-тиваш комиссеш вIашагIаьохар. Электро-энергии кхом беш дIаахийтарга хьаьжа, цу гулаакха тIехьа кхоачамбоацараш гучада-ха, уж кхоачамбоацараш дIадахьа, нага-хьа сання оттаде дезаш моттиг хуле, от-таде доаьгIаьоа хьалхашка цу хьаьхье-хьара дешаш оттаде декхарийла я комис-сеш.

ДикагIа пайда баргьобчла оагIорахьа а кхом беш а электроэнергии дIаьохийтил-га дерригача халкьа гулаакх а хинна дIаотта деза. Электроэнергетика кхом бара торонаш гучаьара а царех пайда эьара а йолча дерригача халкьа похонд из йоа ца ейта хIара денна лоаттабечка кьовса-мои йалаьмате йоккхий энергетически то-ронаш халкьа болча пайданга дIаьохий-таргьа, советски сага кьаьхьегаме овсарле кьа а лакхьаьрга, баьча наха вахара-хьал кьа тIа а тоаьдгара.

Промышленноста предприятияш, транс-порте, стройкашк, учрежденешка гургI-йолча моттиге хьалхьа хила деза электр-оэнергии пайданегIа йолча оагIорахьа дIаахийтара тIехьа кьовсам лоаттабача баргьобчлара даьа дохийташ дола, цу кьовсаме юкье дукха бола кьаьхьегам-хой юкьеьоа новкостал деш дола хьал-да тIаьхьамаш. Уж тIаьхьамаш хоза яздаь а наха дика кьетадергдолаш а хила деза. Производствени участок, цех, предприятия, учреждени электроэнергии кхоь мел торонаш йолаш я хьаьхьаька-деза цар. Кьетам боацаш электроэнергии йоаьр — адамашка болча пайдана дIа-дахьа йиш йола дукха рузкьа зулманер-ча новкьа доадеш хилар хьаьхьаькхаш до-ла тIаьхьамаш а хила деза.

Электроэнергии кхом а беш дIаахийтара хьаьхьаь хьокхам луш йолча дикача бригадаь, цехий, предприятий, совнархо-зий опыт цIоагIа дIаьоржге еза, цу хьаь-хьаьра йола дика предложенеш юкье ахийтара тIехьа, социалистически яь, шерра вIаштIехьаькьа еза, общественни смотраш е еза, контроль лакхье еза.

Цу хьаьхьаь дача толаьмех йола от-четаш боахама хьалхье лелараша хад-данза коллективашта хьалхашка ергIо-лаш гулаакх оттаде деза, электроэнергии пайданегIа йолча оагIорахьа дIаахийта-ра тIехьа лоаттабечка кьовсаме берригача кьаьхьегамхой оарцагIаьахьа пайда эца беза производствени совсенахь, моттигер-ча печатах, радиош.

Новкостий! Советски Союзу Коммунистически парте Центральни Комитет тешаш я, ер пись-мо а дича, ухк письмамо а хьежа, ком-мунисташа, профсоюзни членаш, комсо-мольцаш, промышленни предприятий, транспорте, стройкай, колхозий, совхозий, йлма-тохкама а, проектни а, конст-рукторски а организацей, культурно-вахара учрежденей, совнархозий, министерствай, ведомствай кьаьхьегамхоша электроэнергии пайданегIа йолча оагIорахьа дIаахийта хьалда дола гулаакхаш оттадерхиларах, электрически энергетика мохк лоархIам болаш дикагIа йалашбе цу сахьате йиш бу-лийтаргIола цу хьаьхьаьра кьа тIа торонаш гучаьохарг а пайда эьарг а хиларах.

Советски Союзу Коммунистически парте Центральни Комитет.

1959 шу, 24 ноябрь, Горький, Москва.

Советски делегаци Албане яхарах

Албански кьаьхьегаме парте Центральни Комитетон Албане Халкьа Республика министр Советон хьийа а хьийа, Албан муьавини 15 шу динза шей деза, дIаьт лад 27 ноябрь Москови Албане аьхI советски делегаци. Цу делегаци юкье ба Албански АССР-а ми-нистр Совети предсе-датель новкост Умаха-нов М. С. И., Киргиз-ски ССР-а юрта боз-аьминистр нов. Уму-ралиев М., СССР-а Ла-кхехарча Совета депу-тат Социалистиче-ски н. Кьаьхьегаме Турал нов. Никина А. Ф. Делегаци-ца на керте латт СССР-а Лакхехарча Совета Президиума член нов. Спирidonов И. В.

